

8. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовт. 1996 р. № 393/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.
9. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9 груд. 2010 р. № 1085/2010 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 94. – Ст. 3334.
10. Про стан виконавської дисципліни, організації виконання завдань, визначених актами законодавства, дорученнями Президента України, Кабінету Міністрів України та наказами Міністерства за підсумками 2011 року [Електронний ресурс]: наказ Міністерства соціальної політики України від 6 лют. 2012 р. № 62. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
11. Сучасний тлумачний словник української мови: 65 000 слів / За заг. ред. В.В. Дубічинського. – Х.: ВД „Школа”, 2006. – 504 с.

УДК 342.9:339.543:615.2

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ЯКІ ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Шевчук О.М., здобувач

Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

Статтю присвячено особливостям здійснення митного оформлення лікарських засобів, які переміщуються через митний кордон України. Указано поняття митного оформлення лікарських засобів та декларування лікарських засобів. Деталізовано особливості декларування лікарських засобів залежно від суб'єктів переміщення (фізичні та юридичні особи) та від виду державної реєстрації (зареєстровані / незареєстровані). Наведено особливості класифікації лікарських засобів згідно УКТЗЕД.

Ключові слова: митне оформлення, декларування, класифікація за УКТЗЕД, лікарські засоби, митний кордон.

Шевчук А.М. ОСОБЕННОСТИ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ТАМОЖЕННОГО ОФОРМЛЕНИЯ ЛЕКАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ, ПЕРЕМЕЩАЕМЫХ ЧЕРЕЗ ТАМОЖЕННУЮ ГРАНИЦУ УКРАИНЫ / Национальный университет «Юридическая академия Украины имени Ярослава Мудрого», Украина. Статья посвящена особенностям осуществления таможенного оформления лекарственных средств, перемещаемых через таможенную границу Украины. Дано понятие таможенного оформления лекарственных средств и декларирование лекарственных средств. Детализированы особенности декларирования лекарственных средств в зависимости от субъектов перемещения (физические и юридические лица) и от вида государственной регистрации (зарегистрированные / незарегистрированные). Приведены особенности классификации лекарственных средств согласно УКТВЭД.

Ключевые слова: таможенное оформление, декларирование, классификация УКТВЭД, лекарственные средства, таможенная граница.

Shevchuk A.M. PECULIARITIES OF CUSTOMS CLEARANCE OF DRUGS, THROUGH THE CUSTOMS BORDER OF UKRAINE. / National university of "Law Academy of Ukraine named after Yaroslav the Wise", Ukraine

The article concerns the peculiarities of the customs clearance of drugs that are transported across the customs border of Ukraine.

The purpose of this paper is to clarify the characteristics of the customs clearance of drugs that are transported across the customs border of Ukraine.

Offer their own definition of "customs clearance of drugs": a performance by customs officers set of actions aimed at ensuring order of movement of drugs through the customs border of Ukraine with the consolidation of the results of their customs.

Import and export of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors by the undertaking if they have a license, subject to obtaining authorization for each individual transaction, which is issued by the State Service of Ukraine on Drugs Ukraine.

Customs clearance process begins following the submission to the customs authorities of the customs declaration. In declaring the drug should understand statements to the customs authority in the prescribed

form of the data on transported drugs, their customs, and other information required for customs control and clearance.

Declaring drugs - one of the prerequisites of this movement of goods through the customs border, which performs the following functions: (a) provide the customs authorities for customs purposes of information on crossing the customs border drugs, (b) confirms the legality committed declarant (the person which carries the declaration) action relating to medicinal products placed under their selected customs regime, (c) a monitoring function: based on the declaration of the customs authorities verify compliance with the declared information on medicines to the actual data. In our opinion, the declaration of drugs across the customs border of Ukraine, it is advisable divided into two groups: (a) declaration of drugs by individuals, (b) declaration of medicines by legal.

Detailed features of the declaration of medicines based on moving subjects (individuals and entities) and the type of state registration (registered / unregistered). Importation of drugs by individuals may be declared orally or in writing by the owner of such things, or at the request of the customs authority in cases where the drugs are carried in accompanied baggage or carry-on baggage as a citizen of his personal belongings. For legal persons declaring drug companies are on their own or on a contractual basis by the organization, as defined by customs declarants, and writing requires filling the cargo customs declaration.

One important feature of customs clearance of drugs is providing the customs authority of documents that contain the information needed to determine the product code according UKTVED. Solutions customs classification of medicines required for customs purposes for businesses and citizens, and necessary for the performance of customs clearance of drugs. The paper presents the features of classification of drugs according UKTVED.

In order to improve the work on the classification of goods (including medicines) and for a list of decisions on the classification of goods accepted by the Committee on the Harmonized System of the World Customs Organization, which are brought in the Compendium of classification decisions.

In practice, very often in economic agents have problems with customs authorities about the correct definition of the code UKTVED medicines imported. Therefore, to verify its correctness before importation of medicines in Ukraine entities should refer to the central customs laboratory for providing this Customs decision on granting foreign products the code.

As you can see, the correct code definition UKTVED medicines according to its importance in the customs clearance for the players involved in the movement of drugs through the customs border of Ukraine, as well as for the customs authorities to ensure maintenance of such a classification, shall decide on the coding of drugs, the procedure and forms such decisions.

In summary, we can conclude that the customs clearance of drugs across the customs border of Ukraine - it is a complex set of statutory interrelated and interdependent actions of customs authorities, consisting in documenting the process of their movement across the customs border of Ukraine, ensuring the implementation of Customs Procedures, the application of customs policy, which is the final stage of passage of drugs through the customs border of the state.

Key words: customs clearance, declaration, classification UKTVED, drugs, customs border.

Взяття курсу на інтеграцію до Європейського Союзу зумовило реформування діяльності митної служби України, одним із головних завдань якої є створення уніфікованих та прозорих правил митного оформлення лікарських засобів, що переміщуються через митний кордон України.

Проблема митного оформлення товарів цікавила багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців – Ю.П. Битяка, Б.М. Габричидзе, Є.В. Додіна, Ю.М. Дьоміна, Д.В. Приймаченка, С.В. Ківалова, А.В. Мазура, А.Ф. Ноздрачова, В.Я. Настюка, В.М. Назаренко, І.О. Федотова, М.Г. Шульгу та ін. Проте дослідження особливостей здійснення митного оформлення лікарських засобів, які переміщуються через митний кордон України, не приділялась достатня увага.

Мета даної роботи полягає в з'ясуванні особливостей здійснення митного оформлення лікарських засобів, які переміщуються через митний кордон України. Відповідно до вимог чинного законодавства (зокрема, до ст.246-247 МК України) переміщення через митний кордон транспортних засобів, товарів комерційного призначення підлягає митному оформленню. Виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів і транспортних засобів комерційного призначення, називається митне оформлення (п.23 ст.4 МК України).

В.М. Назаренко розглядає митне оформлення як сукупність операцій, що виконуються посадовими особами митниці з метою забезпечення митного контролю за переміщенням через митний кордон товарів і транспортних засобів, і застосування заходів державного регулювання такого переміщення [2, 495].

А.Ф. Ноздрачов вважає, що митне оформлення – це дії посадовців митних органів, здійснювані у встановленій послідовності і спрямовані на забезпечення дотримання чинного законодавства

й установленого порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон [3, 206]. І.О. Федотова наводить таке визначення митного оформлення: “Це виконання посадовими особами митних органів, які представляють інтереси держави, дій, спрямованих на забезпечення дотримання чинного законодавства у сфері митної діяльності суб’єктами митних відносин та закріплення результатів митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України і мають юридичне значення для подальшого використання цих товарів і транспортних засобів” [4, 170].

Ураховавши ці тлумачення, пропонуємо власну дефініцію поняття “митне оформлення лікарських засобів” – це виконання посадовими особами митних органів сукупності дій, спрямованих на забезпечення порядку переміщення лікарських засобів через митний кордон України із закріпленням результатів їх митного контролю.

Митне оформлення І.О. Федотова умовно поділяє на такі етапи: а) прийняття, реєстрація й облік ВМД; б) митний контроль за правильністю визначення коду відповідно до УКТЗЕД; в) валютний контроль і контроль митної вартості; г) контроль митних податків і зборів; д) огляд і випуск товарів відповідно до митного режиму [4, 177].

Слід відмітити, що ввезення зареєстрованих та незареєстрованих лікарських засобів нормативно закріплено ст.17 Закону «Про лікарські засоби» [5], а також наказом МОЗ України «Порядок ввезення на територію України незареєстрованих лікарських засобів, стандартних зразків, реагентів» від 26.04.2011 р. № 237 [6]. Зазначимо, що при переміщенні лікарських засобів, що містять наркотичні складники, існує інший порядок переміщення таких засобів через митний кордон. Так, Законом України від 15 лютого 1995 р., визначено, що для ввезення, вивезення чи транзиту вищевказаних засобів та їх аналогів через територію України, здійснюється за наявності дозволу, [7] виданого Державною службою України контролю за наркотиками (далі –ДСКН України) [8]. Порядок видачі вищевказаного дозволу та його форма встановлена Постановою КМ від 3 лютого 1997 р., № 146 [9]. Імпорт та експорт наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів здійснюються підприємствами за наявності в них ліцензії та за умови одержання дозволу на кожну окрему операцію, який видається ДСКН України. Видача дозволу здійснюється за узгодженням із Службою безпеки України (п.2 Порядку № 146). Постановою КМ України № 770 від 6 травня 2000 р, (далі – Перелік) визначено перелік контрольованих речовин [10], який повинен коригуватись. Наказ МОЗ України від 23 квітня 2007 р., № 202 [11] затверджено переліки наркотичних (психотропних) комбінованих лікарських засобів, що містять малу кількість наркотичних засобів або психотропних речовин і прекурсорів, які підлягають контролю при ввезенні на митну територію України та вивезенні за її межі. Постановою КМ від 25 грудня 2002 р., № 1950 [12], затвердженні переліку пунктів пропуску через митний кордон України, через які дозволяється переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Процес митного оформлення здійснюється у відповідному порядку, який залежить від умов зовнішньоекономічної діяльності [13, 103]. Статті 246-256 МК України безпосередньо визначають процедурні питання митного оформлення. Ця процедура починається після подання до митного органу митної декларації – „заяви встановленої форми, в якій особою зазначено митну процедуру, що підлягає застосуванню до товарів і транспортних засобів передбачені законодавством відомості щодо товарів, умови і способи їх переміщення через митний кордон України та щодо нарахування митних платежів, які необхідні для застосування цієї процедури” (п.20 ст.4 МК України).

Декларування – це заява митниці за встановленою формою (письмовою, усною чи іншою) точних відомостей про товари і транспортні засоби, необхідні для здійснення митного оформлення і проведення митного контролю [14, 172]. Декларування буває письмове, усне або шляхом здійснення дій – вибору коридору: „зеленого” або „червоного” [15, 154-155]. При застосуванні письмової форми декларування можуть використовуватися як електронні документи, так і документи на паперовому носії (ч.1 ст.257 МК України). Електронне декларування здійснюється з використанням електронної митної декларації, засвідченої електронним цифровим підписом, та інших електронних документів або їх реквізитів у встановлених законом випадках (ч.2 ст.257 МК України).

Згідно чинного МК України існує двоканальна система, яка дає громадянам змогу здійснювати декларування, обираючи один з двох каналів проходження через митний кордон України. Канал, позначений символами зеленого кольору ("зелений коридор"), призначений для декларування шляхом вчинення дій громадянами, які переміщують через митний кордон України товари в обсягах, що не підлягають оподаткуванню митними платежами та не підпадають під встановлені законодавством заборони або обмеження щодо ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території і не підлягають письмовому декларуванню. Канал, позначений символами червоного кольору ("червоний коридор"), призначений для всіх інших громадян (ст.366 МК України).

Декларування лікарських засобів – одна з обов'язкових умов переміщення цього товару через митний кордон, яка виконує наступні функції: а) забезпечує митні органи необхідними для митних цілей відомостями про переміщувані через митний кордон лікарські засоби; б) служить підтвердженням законності вчинених декларантом (особою, яка здійснює декларування) дій щодо лікарських засобів, які розміщені ним під обраним митним режимом; в) виконує контрольну функцію: на основі декларування митні органи перевіряють відповідність задекларованих відомостей про лікарські засоби фактичним даним [16, 120].

Декларантом може бути фізична або юридична особа (п.8. ст.4 МК України) чи уповноважені останньою митні брокери (ст.416 МК України), що здійснюють декларування переміщуваного через митний кордон товару.

Отже, на нашу думку, декларування лікарських засобів, що переміщуються через митний кордон України, доцільно умовно поділити на 2 групи: а) декларування лікарських засобів фізичними особами; б) декларування лікарських засобів особами юридичними.

Важливо зазначити, що лікарські засоби при переміщенні фізичними особами через митний кордон України потребують обов'язкового декларування (п.10) [17, 33]. Ввезення лікарських засобів фізичними особами може декларуватися усно чи письмово за бажанням власника таких речей або на вимогу посадової особи митного органу в тих випадках, коли лікарські засоби перевозяться в супроводжуваному багажі або в ручній поклажі громадянина як його особисті речі (ст.3) [18]. Згідно з п.36 ст.4 МК України до особистих речей громадянина належать товари нові і такі, що були у вжитку, призначені для забезпечення звичайних повсякденних потреб фізичної особи, і не призначені для підприємницької діяльності, і не призначені для відчуження чи передачі іншим особам, відповідають меті перебування за кордоном та переміщуються через митний кордон.

Лікарські засоби відносять до особистих речей громадянина, якщо вони переміщуються в порядку й обсягах, визначених МОЗ України (п.18) [19], тобто кількість лікарських засобів відповідає необхідній на курс лікування, що підтверджено довідкою лікаря про діагноз захворювання й належно оформленим рецептом на лікарський засіб, який ввозиться (ст.17) [5].

Згідно чинного МК України розрізняють: а) митна декларація, заповнена у звичайному порядку (ст.258); б) попередня митна декларація (ст.259); в) тимчасова та періодична митні декларації (ст.260); г) додаткова декларація (ст.261). За бажанням, на вимогу посадової особи митного органу або в інших випадках громадянин заповнюють заяву – декларацію, в якій містяться відомості про себе (прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, дані документа, що засвідчує особу), про товари, в тому числі лікарські засоби (найменування, кількість, вартість та дозвільні документи), про мету ввезення (вивезення) товару, перелік товаросупровідних документів [16, 126]. Форма митної декларації визначена Постановою КМ України від 15 липня 1997 р., № 748 та наказом Держмитслужби України від 4 червня 2008 р., № 604 [20, ст.1791].

У випадках, якщо фізичній особі для індивідуального використання потрібно ввезти до України високовартісні лікарські засоби, митна вартість яких на курс лікування перевищує суму в 100 євро, до митних органів подається ВМД, згідно з п.11 цього Положення [21]. ВМД – це письмова заява встановленої форми, що подається митному органу і містить відомості про товари та транспортні засоби, переміщувані через митний кордон України, митний режим, у який вони заявляються, а також іншу інформацію, необхідну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування податків, зборів та інших платежів [21].

Одночасно з декларуванням фізичними особами лікарських засобів демонструється їх наявність (ст.249 МК України). Інспектор митниці при цьому обов'язково перевіряє, чи не належать зазначені лікарські засоби до заборонених для ввезення (наркотичних, сильнодіючих, психотропних лікарських засобів тощо) [6].

Для юридичних осіб декларування лікарських засобів здійснюється підприємствами самостійно або на договірних засадах через організації, (митні брокери) визначені митницею як декларанти. Митний брокер – це підприємство, що надає послуги з декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України (ч.1 ст.416 МК України). Митний брокер провадить митну брокерську діяльність у будь-якому митному органі України (ч.1 ст.416 МК України). Доцільно зазначити, про митний брокер може діяти через агента з митного оформлення. Такий агент – “це фізична особа – резидент, що перебуває в трудових відносинах з митним брокером і безпосередньо виконує в інтересах особи, яку представляє митний брокер, дії, пов'язані з пред'явленням митному органу товарів, транспортних засобів комерційного призначення, а також документів, потрібних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення” (ч.1 ст.418 МК України). Порядок допущення до декларування, а також права й обов'язки декларантів передбачено статтями 257, 266-269 МК України. Відмітимо, що при декларуванні юридичним особам митному органу слід надавати в тому числі й відомості про митний режим лікарських засобів.

Переміщення через митний кордон лікарських засобів юридичними особами потребує заповнення письмової форми ВМД [22]. При ввезенні лікарських засобів ВМД повинна містити таку інформацію: у графі 31 зазначається серія лікарського засобу й повне його найменування; у графі 44 – реквізити сертифіката якості лікарського засобу під кодом документа “6005” [23] та в розд. 6 графі 44 проставляється код документа “6020”, потім латинським шрифтом великими літерами – ознака сертифіката якості лікарського засобу “SLZ_”, далі номер сертифіката (за наявності) й дата його видачі, наприклад: 6020 SLZ_N 0000 дата 00.00.00 [24]. Слід відмітити, що з метою забезпечення ідентифікації лікарських засобів графа 31 ВМД має містити додаткову інформацію: комерційну назву препарату, галузь його застосування (для людей чи ветеринарні препарати), тип первинної упаковки (флакон, blister, аерозоль, ампула тощо), діючу речовину, допоміжну речовину (в разі потреби), форму випуску лікарського засобу, реєстраційний номер, дату реєстрації, дату закінчення терміну реєстрації [25].

Отже, виходячи з вищенаведеного, можемо зробити висновок, що під декларуванням лікарських засобів слід розуміти заявлення митному органу за встановленою формою відомостей про переміщувані лікарські засоби, їх митний режим та іншої інформації, необхідної для їх митного контролю й оформлення.

Однією з важливих особливостей митного оформлення лікарських засобів є надання митному органу документів, що містять відомості, потрібні для визначення коду товару згідно з УКТЗЕД. УКТЗЕД – це систематизований перелік товарів, за допомогою якого можна знайти місце кожному товару і присвоїти йому певний цифровий товарний код. Відмітимо, що такий розподіл товару дає змогу виявити узагальнені характеристики його якості, встановити необхідну номенклатуру показників якості кожної групи товарів, правильно проводити економічні операції й кодування товару при обліку узагальнених групових характеристик [26, 314].

Кожен вид рухомого товару віднесено до відповідного класифікаційного угруповання, оскільки товарів, які не піддаються класифікації, не існує. Класифікація УКТЗЕД стосовно лікарських засобів ґрунтується на суттєвій функціональній ролі лікарського засобу впливати на організм людини з лікувальною метою і не ставить за основний критерій хімічну структуру лікарського засобу [27, 10-11].

В УКТЗЕД товари систематизовано за розділами, групами, товарними позиціями, підпозиціями, найменуваннями і цифровими кодами (ст.311-313 МК України). Лікарські засоби відносяться до розділу IV “Продукція хімічної та пов'язаних із нею галузей промисловості” і до групи 30 “Фармацевтична продукція”, яка поділяється на 6 товарних позицій 30 01-30 06 [28].

Товарна позиція для лікарських засобів 30 04 має 8 підпозицій, у яких використовуються додаткові ознаки деталізації товарів у доповнення до зазначених у позиції. Підпозиції мають шестизначну нумерацію, перші чотири знаки якої відповідають товарній позиції. До товарних

підпозицій 30 04 відносяться: 30 04 10 – лікарські засоби, що містять пеніциліни або їх похідні, які мають структуру пеніциланової кислоти, або із вмістом стрептоміцинів чи їх похідних; 30 04 20 – лікарські засоби, що містять інші антибіотики; 30 04 31 – лікарські засоби, що містять інсулін; 30 04 32 – лікарські засоби, що містять гормони кори надниркової залози, їх похідні або структурні аналоги; 30 04 39 – інші; 30 04 40 – лікарські засоби, що містять алкалоїди або їх похідні, але без вмісту гормонів, інших сполук товарної позиції 29 37 або антибіотики; 30 04 50 – інші лікарські засоби, що містять вітаміни або інші сполуки товарної позиції 29 36; 30 04 90 – інші [28].

Варто зауважити, що товарна номенклатура не подає нижчого рівня класифікації для лікарських засобів, ніж категорії. Інакше кажучи, останні об'єднано з підкатегоріями, оскільки опис товару, який мав би подаватися на рівні категорій, є достатньо точним для класифікації, і вводити наступний рівень окремо недоцільно. Отже, з огляду на це лікарські засоби, які не належать до інших підпозицій, отримують товарний код 30 04 90 19 00.

Таким чином, УКТЗЕД містить десятизначний код для класифікації товарів, який чинне законодавство під час митного оформлення продукції вимагає надавати у ВМД (п.11 розд.3) [29]. Постановою КМ України від 12 грудня 2002 р., № 1863 затверджено Порядок ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, де вказано, що Держмитслужба України визначає процедуру та встановлює форму рішення про класифікацію товарів відповідно до УКТЗЕД [30]. Рішення про визначення коду товару згідно з УКТЗЕД приймається відділом контролю митної вартості й номенклатури на підставі визначальних для класифікації характеристик товару (п.1) [29].

Рішення митних органів щодо класифікації лікарських засобів для митних цілей є обов'язковими для підприємств і громадян та необхідними для виконання митного оформлення лікарських засобів. З метою вдосконалення роботи з класифікації товарів (у тому числі лікарських засобів) надається для використання перелік рішень щодо класифікації окремих товарів, прийнятих Комітетом з Гармонізованої системи Всесвітньої митної організації, що вносяться до Компендіуму класифікаційних рішень [31].

На практиці дуже часто в суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності виникають проблеми з митними органами щодо правильності визначення коду УКТЗЕД лікарських засобів, що ввозяться. Тому для підтвердження його правильності перед ввезенням лікарських засобів до України юридичним особам слід звернутися до ЦМУЛДЕР для надання зазначеною митною установою рішення про присвоєння іноземній продукції відповідних кодів. Така дія значно спростить митне оформлення лікарських засобів [27, 10].

Як бачимо, правильне визначення коду лікарських засобів згідно з УКТЗЕД має важливе значення при митному оформленні для суб'єктів, які беруть участь у переміщенні лікарських засобів через митний кордон України, а також для митних органів, що забезпечують ведення такої класифікації, приймають рішення щодо кодування лікарських засобів, визначають процедуру й форми таких рішень.

Підсумовуючи вищевикладене, можемо дійти висновку, що митне оформлення лікарських засобів, переміщуваних через митний кордон України, – це доволі складний комплекс передбачених законодавством взаємопов'язаних і взаємозалежних дій митних органів, що полягають у документальному закріпленні процесу їх переміщення через митний кордон України, забезпеченні здійснення належних митних процедур, застосуванні заходів митної політики, завершальним етапом яких є пропуск лікарських засобів через митний кордон держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Митний кодекс України // Голос України. – 2012. – № 73–74. – С. 22–63.
2. Назаренко В.М. Таможенное обслуживание внешнеэкономической деятельности: монография / В.М. Назаренко, К.С. Назаренко. – М.: Экзамен, 2001. – 768 с.
3. Таможенное право: учебник / [А.А. Гравина, В.А. Егiazаров, В.В. Лобанова и др.; отв. ред. А.Ф. Ноздрачев]. – М.: Юристъ, 1998. – 576 с.
4. Митне право України: навч. посіб. / [заг. ред. В.В. Ченцова]. – К.: Істина, 2007. – 328 с.

5. Про лікарські засоби: Закон України від 04.04.1996 р. № 123/96 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 22. – Ст. 86.
6. Про затвердження порядку ввезення на територію України незареєстрованих лікарських засобів, стандартних зразків, реагентів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 26.04.2011 № 237 // Офіційний Вісник України. – 2011. – № 63. – Ст. 2508. – С. 24.
7. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15 лютого 1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – Ст. 60.
8. Положення Державної служби України з контролю за наркотиками: Указ Президента України від 13.04. 2011 р., № 457/2011 // Офіційний Вісник України. – 2011. – № 29. – Ст. 1263.
9. Про затвердження Порядку видачі дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова КМ України від 03.02.1997 р., № 146 // Офіційний Вісник України. – 1997. – № 6. – С. 78.
10. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів: Постанова КМ України № 770 від 06.05.2000р. // Офіційний Вісник України. – 2000. – № 19. – Ст. 789.
11. Про затвердження переліків наркотичних (психотропних) комбінованих лікарських засобів, що містять малу кількість наркотичних засобів або психотропних речовин і прекурсорів, які підлягають контролю при ввезенні на митну територію України та вивезенні за її межі: Наказ МОЗ України від 23.04.2007 р., № 202 // Офіційний Вісник України. – 2007. – № 46. – Ст. 1930.
12. Про затвердження переліку пунктів пропуску через митний кордон України, через які дозволяється переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Постанова КМ України від 25.12. 2002 р., № 1950 // Офіційний Вісник України. – 2003. – № 52. – Ст. 2371.
13. Бекашев К.А. Таможенное право: учебник [2-е изд.] / К.А. Бекашев, Е.Г. Моисеев. – М.: Проспект, 2008. – 360 с.
14. Коментар до митного кодексу України / [за заг. ред. П.В. Пашка, М.М. Каленського]. – К.: Юстініан, 2004. – 736 с.
15. Шишка Р.Б. Митне право України: навч. посіб. / Р.Б. Шишка, В.В. Сергієнко. – Х: Еспада, 2002. – 296 с.
16. Митне право України: навч. посіб / Ю.М. Дьомін, С.Ю. Дьоміна, Н.М. Желєзняк та ін.; за ред. О.Х. Юлдашева]. – К.: Центр учб. літ. 2009. – 232 с.
17. Про перелік відомостей, що оголошуються громадянами за встановленою формою у разі переміщення ними через митний кордон України предметів: Постанова КМ України від 15.07.1997 р., № 748 // Офіційний Вісник України. – 1997. – № 29. – С. 33.
18. Про порядок ввезення (пересилання) в Україну, митного оформлення й оподаткування особистих речей, товарів та транспортних засобів, що ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України: Закон України від 13.09.2001 р., № 2681-III // Офіційний Вісник України. – 2001. – № 40. – Ст. 1791.
19. Про обсяги та порядок ввезення громадянами на митну територію України продуктів харчування для власного споживання та перелік предметів, що не можуть бути віднесені до особистих речей громадян, віднесено до особистих речей громадян: Постанова КМ України від 13.12.01 р., № 1652 // Офіційний Вісник України. – 2002. – № 51. – Ст. 2273.
20. Про затвердження Порядку заповнення митної декларації при переміщенні громадянами предметів через митний кордон України: Наказ Держмитслужби України від 04.06.2008 р., № 604 // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 53. – Ст. 1791.

21. Про затвердження Положення про вантажну митну декларацію: Постанова КМ України від 09.06.1996 р., № 574 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=574-97-%EF>
22. Про затвердження Порядку здійснення митного контролю й митного оформлення товарів із застосуванням вантажної митної декларації: Наказ Держмитслужби України від 20.14.2005 р., № 314 // Офіційний Вісник України. – 2005. – № 17. – Ст. 925.
23. Щодо декларування лікарських засобів: лист Держмитслужби України від 21.08.2006 р., № 11/2-10/9257-ЕП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1025.11328.0>
24. Про посилення контролю за лікарськими засобами: Доручення Держмитслужби України, Київ. регіон. митниці від 07.04.2003 р., № 53 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0053483-03>
25. Про посилення контролю за правильністю заповнення 31 графа ВМД: лист Держмитслужби України від 18.06.2010 р., № 11/2-10.16/5948-ЕП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1025.17410.0>
26. Основи митної справи в Україні: навч. посіб. / [В.А. Аргунов, Є.М. Березний, В.В. Бичков та ін.; за ред. П.В. Пашка]. – К.: Знання, 2004. – 732 с.
27. Горбатенко А. Правові наслідки митного кодування ліків: справляння державного мита, умови імпорту / А. Горбатенко, Л. Шиловський // Щотижневик “Аптека”. – 2011. – №18 (789). – С.10-11.
28. Про Митний тариф України: Закон України від 05.04.2001 р., № 2371-III // Офіційний Вісник України. – 2001. – №18. – Т.1. – Ст. 781.
29. Про затвердження Порядку роботи відділу контролю митної вартості та класифікації товарів регіональної митниці, митниці при вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України: наказ Держмитслужби України від 07.08.2007 р., № 667 // Офіційний Вісник України. – 2007. – № 63. – Ст. 2470.
30. Порядок ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності: Пост. КМ України від 12.12.2002 р., № 1863 // Офіційний Вісник України. – 2002. – № 51. – Ст. 2298.
31. Щодо рішень Комітету з Гармонізованої системи Всесвітньої митної організації з питань класифікації деяких товарів: лист Держмитслужби України від 19.02.2011 р., № 11/1-10.16/2719-ЕП [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v2719342-11>